

Marian Enache

Ștefan Deaconu

Varga Attila

**Parlamentul României
în jurisprudența
Curții Constituționale**

Volumul I

Editura C.H. Beck
București 2023

Cuprins

Volumul I

Listă de abrevieri	XIII
Partea I. Considerații teoretice	1
I. Parlamentul României – organ reprezentativ suprem și unică autoritate legiuitoare a țării	1
§1. Considerații generale. Terminologie, noțiuni, definiții	1
§2. Cadrul constituțional al parlamentarismului	7
§3. Fundamentarea științifică a parlamentarismului	16
§4. Structura bicamerală a Parlamentului României	22
4.1. Considerații generale și justificarea bicameralismului	22
4.2. Evoluția bicameralismului în Constituțiile române	26
II. Actele Parlamentului	35
§1. Legile	35
§2. Moțiunile	38
§3. Hotărârile	39
III. Funcțiile Parlamentului	46
§1. Considerații introductive	46
§2. Funcțiile Parlamentului – criterii de clasificare	48
IV. Funcția legislativă	68
§1. Inițiativa legislativă	69
§2. Avizarea proiectului de lege sau a propunerii legislative	77
§3. Examinarea și avizarea proiectelor și a propunerilor legislative în cadrul comisiilor permanente	84
§4. Includerea proiectului de lege sau a propunerii legislative pe ordinea de zi a ședinței	92
§5. Dezbateră în plen	93
5.1. Dezbateră generală	93
5.2. Dezbateră pe texte	94

§6. Votarea legii	95
§7. Întoarcerea legii la prima Cameră sesizată	99
V. Controlul parlamentar.....	100
§1. Formele controlului parlamentar	100
1.1. Controlul parlamentar prin programe, rapoarte, mesaje	100
1.2. Controlul exercitat prin comisiile parlamentare	101
1.3. Control exercitat prin întrebări și interpelări	103
1.4. Controlul prin solicitarea și obținerea de informații	105
1.5. Controlul exercitat prin rezolvarea petițiilor cetățenilor	105
1.6. Control exercitat prin moțiuni	107
VI. Controlul parlamentar în domeniul afacerilor europene.....	119
§1. Principalele instituții ale Uniunii Europene în procesul decizional	119
§2. Rolul parlamentelor naționale prin prisma Protocolului nr. 1 anexat Tratatului de la Lisabona	129
2.1. Aspecte privind implicarea parlamentelor naționale în procesul decizional al UE	129
2.2. Instrumente de cooperare între parlamentele naționale și Parlamentul European	134
§3. Principiile subsidiarității și proporționalității prin prisma Protocolului nr. 2 anexat Tratatului de la Lisabona	142
3.1. Obiectul controlului de subsidiaritate	142
3.2. Poziții instituționale europene privind mecanismul de control al subsidiarității	150
3.2.1. Parlamentul European	150
3.2.2. Consiliul Uniunii Europene	153
3.2.3. Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Tribunalul	154
3.3. Experiența parlamentelor naționale în exercitarea controlului subsidiarității	161
3.4. Discuții privind principiul proporționalității	177
§4. Aspecte teoretice și practice privind controlul parlamentar exercitat de Parlamentul României în afaceri europene ...	181
4.1. Cadrul normativ incident	181
4.2. Activitatea Parlamentului României în domeniul afacerilor europene	199

4.3. Jurisprudența Curții Constituționale privind prerogativele Parlamentului României în domeniul afacerilor europene	212
--	-----

VII. Raporturile constituționale dintre Parlament

și alte autorități	219
§1. Raporturile Parlamentului cu Guvernul	219
§2. Raporturile Parlamentului cu Președintele României	233
§3. Raporturile Parlamentului cu Autoritatea judecătorească	244
3.1. Raporturile cu puterea judecătorească	244
3.2. Raporturile cu Ministerul Public	248
3.3. Raporturile cu Consiliul Superior al Magistraturii	250
§4. Raporturile cu Curtea Constituțională	250
4.1. Numirea judecătorilor	250
4.2. Incompatibilități	251
4.3. Independența și inamovibilitatea judecătorilor	252
4.4. Sesizarea Curții Constituționale de către Parlament	252
§5. Raporturile cu Avocatul Poporului	256

VIII. Angajarea răspunderii Guvernului în fața

Parlamentului	263
§1. Perspectiva reglementării constituționale	264
§2. Perspectiva doctrinei	265
§3. Perspectiva practicii politice	269
§4. Perspectiva jurisprudenței constituționale	273
§5. Perspectiva dreptului comparat	278
5.1. Modelul britanic	279
5.2. Modelul german	282
5.3. Modelul francez al Constituției din 1946	283
5.4. Modelul francez al Constituției din 1958	285

Partea a II-a. Jurisprudența Curții Constituționale

I. Decizii relevante ale Curții Constituționale în materia

organizării și funcționării Parlamentului	293
Rolul și structura – art. 61 din Constituție	293
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Alegerea Camerelor – art. 62 din Constituție	336
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	

Durata mandatului – art. 63 din Constituție.....	361
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Organizarea internă – art. 64 din Constituție.....	371
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Ședințele Camerelor – art. 65 din Constituție.....	565
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Sesiuni – art. 66 din Constituție.....	610
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Actele juridice și cvorumul legal – art. 67 din Constituție	620
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Caracterul public al ședințelor – art. 68 din Constituție.....	645
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	

Volumul II

II. Decizii relevante ale Curții Constituționale în materia statutului deputaților și al senatorilor	649
Mandatul reprezentativ – art. 69 din Constituție	649
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Mandatul deputaților și al senatorilor – art. 70 din Constituție.....	670
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Incompatibilități – art. 71 din Constituție	715
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Imunitatea parlamentară – art. 72 din Constituție.....	742
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
III. Decizii relevante ale Curții Constituționale în materia legiferării.....	760
Categorii de legi – art. 73 din Constituție.....	760
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Inițiativa legislativă – art. 74 din Constituție	811
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Sesizarea Camerelor – art. 75 din Constituție.....	864
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Adoptarea legilor și a hotărârilor – art. 76 din Constituție.....	913
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	

Promulgarea legii – art. 77 din Constituție	959
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Intrarea în vigoare a legii – art. 78 din Constituție.....	1000
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Consiliul Legislativ – art. 79 din Constituție	1012
<i>Jurisprudența Curții Constituționale</i>	
Bibliografie	1035
Index jurisprudențial	1045

Partea I

Considerații teoretice

I. Parlamentul României – organ reprezentativ suprem și unică autoritate legiuitoare a țării

§1. Considerații generale. Terminologie, noțiuni, definiții

În ansamblul ei, epoca contemporană se caracterizează prin progres tehnologic și dese schimbări legislative care să țină pasul cu acest progres, aspect specific postmodernismului. Individul și societatea sunt afectați în mod direct atât sub aspect material, spiritual, economic și cultural, cât și sub aspectul organizării și funcționării sistemului politic și normativ de acest impact al schimbării care le influențează existența. De asemenea, suprapunerea multipleror crize – economice, financiare, sociale – cu schimbarea din ce în ce mai profundă a valorilor, a principiilor și a raporturilor interinstituționale determină în societate o oarecare nemulțumire datorată lipsei de predictibilitate și stabilitate.

În cadrul democrațiilor constituționale autentice, instituția Parlamentului și parlamentarismul – ca un concept fundamental și un mod de organizare statală a puterii – rămân piatra de temelie a democrației, condiția de bază a funcționalității statului de drept și garanția primordială pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

În orice stat democratic, Parlamentul reprezintă o „*veritabilă arenă*” pentru dezbateri, dispute publice, într-un mod transparent, competitiv pentru luarea deciziilor, exercitând, astfel, potrivit unor proceduri, reguli și cutume democratice, puterea politică și puterea legiuitoare a statului¹.

¹ A se vedea, pe larg, despre instituția Parlamentului în *Șt. Deaconu, Instituții politice*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2022, p. 153 și urm.

Astfel, cum foarte expresiv s-a remarcat în literatura juridică de drept constituțional, „sub cupola parlamentelor se stabilesc liniile generale, obiectivele majore și programele intereselor strategice ale societății. Din această perspectivă, transparența activităților parlamentare și cooperarea cu structurile societăților civile la fundamentarea deciziilor politice pot fi o metodă de cunoaștere și de formare a culturii democrației constituționale și a educației civice”¹.

Apariția, răspândirea și existența parlamentului exprimă acea cerință și exigență a societății umane organizate statal „să participe la facerea legilor, participare care este prima dintre legile democrației”².

Parlamentul oricărui stat într-un sistem de democrație constituțională, chiar și prin simpla sa existență, dar mai cu seamă prin modul cum este concepută organizarea și funcționarea autorității legiuitoare la nivelul reglementărilor constituționale, constituie expresia, condiția și, până la urmă, măsura poate cea mai clară și convingătoare a stării democrației sistemului politic respectiv.

Parlamentele țărilor democratice, ca întruchipare a suveranității naționale, pe lângă faptul că reprezintă cele mai largi forumuri democratice oficiale de dezbateră politică, sunt autorități/puteri constituțional-fundamentale cu competență cvasi-exclusivă de elaborare și adoptare a legilor, de reglementare primară a relațiilor sociale și, pe cale de consecință, factori de răspundere a vieții publice, elemente de contrapondere față de orice tentative de a diminua drepturile democratice și valoarea instituțiilor statului de drept.

Folosind o terminologie „kelseniană”, Parlamentul întruchipează destinul democrației, din perspectiva puterii sale de legiferare și exprimă voința națiunii în privința puterii sale de a asigura stabilitatea și autoritatea guvernării³.

Potrivit unei definiții sumare, de tipul celei existente într-un lexicon juridic, *parlamentul este un organ al statului, o autoritate*

¹ M. Enache, *Democrația constituțională*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 11-12.

² I. Muraru, E.S. Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice*, ed. a 15-a, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 162.

³ R.D. Popescu, *Drept parlamentar*, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 28.

publică supremă, de decizie și de legiferare ce funcționează pe bază de reprezentare. Parlamentul constituie autoritatea reprezentativă supremă a oricărei națiuni, fapt ce determină (sau stabilește) locul și rolul instituției în sistemul autorităților publice ale oricărui stat.

Date fiind aceste reperi caracteristice de referință ale Parlamentului, considerăm că este pe deplin justificat și legitim interesul științific multidisciplinar (din partea științelor sociale, cum ar fi istoria, politologia, sociologia, antropologia și bineînțeles dreptul) față de instituția parlamentului, față de formarea, existența, funcționarea și activitatea autorității legiuitoare. Parlametele, fiind autoritățile supreme de reprezentare și expresia suveranității naționale a poporului, au un rol deosebit și determinant în crearea și funcționarea democratică a statelor naționale, constituind adevărate „laboratoare de elaborare a legilor, importante elemente de contrapondere față de orice tentativă de a diminua drepturile omului ori valoarea instituțiilor statului de drept”¹.

Așadar, putem afirma că guvernarea unei țări „potrivit principiilor democratice este indiscutabil legată de manifestarea poporului ca titular al puterii politice și al suveranității naționale. Exprimarea puterii politice a poporului este azi condiționată de exprimarea voinței corpului electoral prin reprezentanții săi aleși, la intervale rezonabile de timp, în condițiile manifestării pluralismului politic”². Așa se explică faptul că Parlamentul a devenit și este „locul de întâlnire a celor mai diverse interese politice, exprimate în forme diferite de reprezentanții corpului electoral”³.

În ceea ce privește etimologia cuvântului „parlament”, observăm că acesta provine din limba franceză *parler* – a vorbi. În limba engleză a pătruns prin influența normandă, fiind utilizat și astăzi sub forma de *parley* – a parlamenta, a duce tratative. Prin urmare, la originea cuvântului *parlament* stă ideea că este vorba de un loc consacrat unde se vorbește, se discută, se duc tratative, ceea ce poate implica și dispute în contradictoriu, uneori certuri – ceea

¹ Idem, p. 27.

² I. Vida, I.C. Vida, Legistică formală, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p. 32.

³ Idem, p. 33.

ce este în concordanță cu realitatea – aspect care nu poate fi reproșat sau apreciat în sens negativ sau disprețuitor la adresa instituției parlamentului.

Cu toate că instituția parlamentului, ca forum de reprezentare, respectiv ca adunare deliberativă, are origini îndepărtate în istorie, cuvântul „*parlament*” nu a fost utilizat în textele constituționale până în mijlocul secolului al XX-lea, ci au fost folosite denumirile specifice instituțiilor din statul respectiv fie sub o formulare mai generală de Consiliu, Adunare, Congres, Cameră, fie una mai specifică, cum ar fi *Cortes generales* în Spania, *Dieta (Sejm)* în Polonia, *Riksdag* în Suedia, *Vouli* în Grecia etc¹.

Constituțiile României din 1866, 1923, 1938, 1952 și 1965, anterioare celei din 1991, nu au folosit termenul de parlament pentru a desemna reprezentanța națională, ci termenul de *Camera Deputaților* și *Senat*, respectiv în perioada regimului comunist *Marea Adunare Națională*. Desigur, aceasta nu a însemnat că noțiunea, termenul de *parlament* nu ar fi fost utilizat în limbajul politic, științific, jurnalistic sau în limbajul curent de către publicul larg în special în perioada interbelică. Pentru prima dată, art. 61 din Constituția României din 1991 prevede în mod expres termenul de parlament, care pe de-o parte „*este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării*”, pe de altă parte „*este alcătuit din Camera Deputaților și Senat*”.

Pentru a confirma necesitatea cercetărilor multidisciplinare a termenului de parlament, putem invoca diversele definiții care sunt formulate din mai multe perspective științifice, dar care ajută la o analiză mai amplă și mai completă a noțiunii examinate, respectiv o înțelegere mai bună a instituției parlamentului și a fenomenului politic, juridic și social al parlamentarismului.

¹ A se vedea *Șt. Deaconu* (coord.), *Codex Constituțional, Constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene*, vol. I-II, Ed. Monitorul Oficial, București, 2015.

În literatura juridică de specialitate recentă au fost prezentate mai multe categorii de definiții ale noțiunii de *parlament*¹ în funcție de diverse criterii pe care le redăm în continuare:

a) Definiția materială – are în vedere trei elemente esențiale: membrii parlamentului, rolul parlamentelor și procedurile derulate în cadrul parlamentului. Membrii parlamentului sunt aleși direct de către popor, ceea ce antrenează anumite consecințe juridice: pluralitatea membrilor și caracterul colectiv al exercitării mandatului acestora; pluralismul politic, diversitatea opiniilor, ideilor reprezentate în parlament; egalitatea în drepturi a membrilor parlamentului; pretenția de reprezentare a cetățenilor sau a națiunii; regulile privind protecția juridică a parlamentarilor. Un parlament poate fi definit prin rolul său constituțional, adesea, se apreciază că parlamentele reprezintă legiuitorul ordinar sau obișnuit, chiar dacă nu întotdeauna parlamentele dețin monopolul legislativ. De asemenea, parlamentele pot decide retragerea încrederii acordate guvernelor prin intermediul moțiunii de cenzură. Parlamentul se definește din punct de vedere procedural prin două aspecte: *oralitatea și contradictorialitatea* procedurilor parlamentare, ceea ce îi conferă parlamentului caracter deliberativ, și *publicitatea dezbaterilor și a rezultatului votului* asupra problemelor aflate pe ordinea de zi.

b) Definiția funcțională – adepții teoriei funcționaliste arată că parlamentul îndeplinește, pe lângă funcția de legislator stabilită la nivel constituțional, roluri sistemice care depășesc misiunea constituțională a acestuia: elaborarea de politici publice prin intermediul legilor și al controlului exercitat asupra executivului; menținerea activității sistemului prin recrutarea elitelor guvernamentale și gestiunea conflictelor politice și sociale; reprezentarea circumscripției și a grupurilor de interese.

c) Definiția conceptuală – potrivit acestei definiții care determină unitatea matricei parlamentare sunt analizate trei elemente: sediul, monopolul și dreptul. Se consideră că dimensiunea topografică (sediul) parlamentului este cea care a asigurat continuitatea instituției parlamentare în Franța în perioada instabilității constitu-

¹ Definițiile prezentate au fost preluate din cursul universitar al R.D. Popescu, op. cit., p. 28-31.

Marian Enache

Ștefan Deaconu

Varga Attila

**Parlamentul României
în jurisprudența
Curții Constituționale**

Volumul II

Editura C.H. Beck
București 2023

II. Decizii relevante ale Curții Constituționale în materia statutului deputaților și al senatorilor

Art. 69 din Constituție

Articolul 69. Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

În continuare veți regăsi extrase relevante din deciziile Curții Constituționale pe următoarele tematici¹:

Mandatul deputaților și senatorilor. Mandatul reprezentativ al deputaților și senatorilor. Mandatul imperativ al deputaților și senatorilor.

Nulitatea mandatului imperativ al parlamentarului.....649

Mandatul deputaților și senatorilor. Mandatul reprezentativ al deputaților și senatorilor. Mandatul imperativ al deputaților și senatorilor. Nulitatea mandatului imperativ al parlamentarului

„89. Obiectul controlului de constituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Legii privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016. Curtea reține că, în realitate, criticile de neconstituționalitate vizează legea în ansamblul său, precum și, în mod punctual, art. 1 alin. (1) din lege, astfel că, prin prezenta decizie, urmează să se pronunțe asupra acestor dispoziții. Art. 1 alin. (1) din lege are următorul cuprins: «(1) Prin derogare de la prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu

¹ Trimiterea este făcută la numărul de pagină.

modificările și completările ulterioare, data alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților ce vor fi organizate ca urmare a expirării mandatului Parlamentului, aflat în curs de exercitare la data intrării în vigoare a prezentei legi, se stabilește prin lege organică, cu cel puțin 60 de zile înaintea datei alegerilor (...)».

(2.2.2.) Critici de neconstituționalitate raportate la art. 69 alin. (2) din Constituție

117. Autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că art. 1 alin. (1) din legea criticată încalcă art. 69 alin. (2) din Constituție, întrucât instituie în sarcina Parlamentului o obligație de rezultat, aceea a adoptării unei legi organice, într-un anumit orizont de timp, prestabilind și soluția ce se va impune senatorilor și deputaților, a căror voință reală pare a nu mai avea semnificație.

118. Cu privire la aceste critici, Curtea reține că art. 69 din Constituție valorifică fără limite mandatul reprezentativ. Acest text constituțional trebuie să constituie punctul de plecare în explicarea raporturilor constituționale dintre deputat/senator și alegătorii săi, partidul politic care l-a propulsat, Camera din care face parte. Interpretarea acestui articol constituțional nu poate fi decât în sensul că deputatul/senatorul, din punct de vedere juridic, nu are nicio răspundere juridică față de alegătorii din circumscripția care l-a ales și nici față de partidul pe lista căruia a candidat. Raporturile sale cu alegătorii și partidul sunt raporturi morale, politice, dar nu juridice. El nu mai este ținut să îndeplinească vreo obligație față de aceștia, el este obligat numai poporului. În contextul constituțional românesc, ce valorifică fără limite mandatul reprezentativ, singura posibilitate avută de partidul sau alegătorii nemulțumiți de activitatea unui deputat/senator este să nu îl realeagă (Decizia nr. 44 din 8 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 10 august 1993, Decizia nr. 1490 din 17 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 861 din 22 decembrie 2010, Decizia nr. 629 din 9 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 68 din 28 ianuarie 2019, parag. 32, sau Decizia nr. 85 din 13 februarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 25 aprilie 2019, parag. 67).

119. Mandatul reprezentativ nu conferă parlamentarului dreptul de a reprezenta persoane fizice sau juridice în fața autorităților administrației publice. De asemenea, Curtea reține că mandatul reprezentativ, fiind un concept specific dreptului public, nu are nicio legătură cu mandatul de drept privat, deputatul sau senatorul neputând invoca nicio putere de reprezentare a persoanei în sens civil (Decizia nr. 629 din 9 octombrie 2018, precitată, parag. 33). Mandatul reprezentativ constituie o garanție a

promovării și a respectării drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor în cadrul democrației parlamentare (Decizia nr. 80 din 14 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 246 din 7 aprilie 2014, parag. 217).

120. Garanția supremă a independenței de care se bucură, în exercitarea mandatului, orice parlamentar este înscrisă în alin. (2) al art. 69 din Constituție, în sensul că «Orice mandat imperativ este nul» (Decizia nr. 411 din 14 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 21 iulie 2017, parag. 29, sau Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 7 noiembrie 2017, parag. 114).

121. Așadar, mandatul reprezentativ nu înseamnă că deputatul sau senatorul are opțiunea de a încălca său Constituția cu bună știință (în speță art. 63), ci de a se conforma acesteia și de a alege soluțiile legislative pe care le consideră optime în raport cu prevederile Constituției. Faptul că Parlamentul a adoptat o lege prin care se prevede că data alegerilor parlamentare se va stabili prin lege nu înseamnă că este afectat caracterul reprezentativ al mandatului parlamentar. Obligația Guvernului sau a parlamentarului de a iniția un/o proiect/propunere de lege cu acest conținut, precum și obligația Parlamentului de a vota o astfel de lege nu aduc în discuție ideea de mandat imperativ în sens de obligații ale parlamentarului în raport cu alegătorii care l-au votat sau alegătorii din circumscripția electorală din care provine, sub sancțiunea unei eventuale revocări. Exigențele statului de drept sunt cele care impun ca toate autoritățile statului (inclusiv Parlamentul și parlamentarii) să respecte prevederile/obligațiile stabilite de actele normative adoptate, aspect care nu vizează problema naturii mandatului (reprezentativ/imperativ). O abordare contrară ar duce la concluzia inacceptabilă și irațională că mandatul reprezentativ ar excepta Parlamentul și parlamentarii de la obligația de respectare a legilor, prevăzută de art. 1 alin. (5) din Constituție.

122. Legile adoptate de Parlament sunt deopotrivă obligatorii pentru însăși instituția Parlamentului, astfel că obligația stabilită în legea criticată de adoptare a unei legi organice pentru stabilirea datei alegerilor nu are în vedere vreun aspect legat de mandatul imperativ, ci este expresia art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa referitoare la principiul legalității și la starea de constituționalitate care trebuie să caracterizeze sistemul de drept. Parlamentul acționează pentru asigurarea conformității cu Constituția a modului în care se stabilește data alegerilor în considerarea art. 1 alin. (3), art. 2 și art. 63 din Legea fundamentală.

123. Astfel, faptul că Parlamentul și-a impus să voteze o asemenea lege cu cel puțin 60 de zile înainte de data alegerilor denotă înalta

responsabilitate pe care și-a asumat-o față de popor; mai mult, chiar art. 69 alin. (1) din Constituție prevede că, în exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului. Beneficiind de legitimitatea textului constituțional menționat, aceștia trebuie să dea dovadă de aplecare spre discutarea, dezbateră și rezolvarea problemelor comunității și nicidecum să le ignore. De asemenea, nicio autoritate sau instituție publică nu poate limita sau nega acest principiu, senatorii și deputații exercitându-și mandatul în conformitate cu interesul superior al comunității și cu respectarea competențelor strict determinate prin Constituție (în același sens, a se vedea Decizia nr. 924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012, Decizia nr. 411 din 14 iunie 2017, parag. 32, sau Decizia nr. 629 din 9 octombrie 2018, parag. 30). Așadar, parlamentarii și-au stabilit o obligație de a vota o astfel de lege, și nu alegătorii au impus un astfel de mandat. Este o manifestare a independenței și a libertății de voință a acestora în exercitarea mandatului, ce nu are nicio tangență cu mandatul imperativ.

124. Totodată, Curtea reține că art. 2 alin. (1) din Legea nr. 84/2020 privind prelungirea mandatelor autorităților administrației publice locale și pentru modificarea art. 151 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 17 iunie 2020, care prevede că «(...) data alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2020 se stabilește prin lege organică, cu cel puțin 60 de zile înaintea votării», nu a fost criticat sub aspectul unei încălcări a art. 69 alin. (2) din Constituție, legea fiind adoptată și promulgată rapid, iar, ulterior, a fost adoptată și promulgată și Legea nr. 135/2020 privind stabilirea datei alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2020, precum și a unor măsuri pentru buna organizare și desfășurare a acestora, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din 16 iulie 2020, care a stabilit data desfășurării alegerilor locale pentru ziua de 27 septembrie 2020.

125. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că, din această perspectivă, art. 1 alin. (1) din legea criticată nu încalcă art. 69 alin. (2) din Constituție.

126. Autorii obiecției de neconstituționalitate consideră că, dacă Parlamentul nu adoptă legea de stabilire a datei alegerilor în termenul prevăzut prin legea criticată, acesta nu poate fi constrâns efectiv să își îndeplinească această obligație legală, întrucât în calitate de unică autoritate legiuitoare, deține prerogativa exclusivă de apreciere asupra oportunității legiferării, ceea ce încalcă art. 69 alin. (2) din Constituție.

127. Curtea reține că această critică nu are legătură cu art. 69 din Constituție, ci vizează o eventualitate care ar nesocoti însăși esența democrației constituționale românești, și anume art. 1 alin. (3), art. 2 și art. 61-63 din Constituție. O atare eventualitate invocată echivalează fie cu permanentizarea activității Parlamentului în funcție, fie cu încetarea mandatului Parlamentului în funcție, fără a se organiza noi alegeri (libere, periodice și corecte), astfel că suveranitatea națională nu ar mai putea fi exercitată prin autoritatea legislativă. Or, o asemenea posibilitate nici măcar nu poate fi invocată sau analizată, neintrând în logica sistemului constituțional actual. Autoritățile publice și membrii acestora trebuie să se comporte responsabil și să respecte regulile de loialitate constituțională.

128. Prin critica de neconstituționalitate formulată se compară situația omisiunii stabilirii datei alegerilor după cum aceasta ar fi de competența Parlamentului sau a Guvernului, ajungându-se la concluzia că Guvernul poate fi obligat să stabilească această dată, pe când Parlamentul nu. Desigur, există posibilitatea obligării Guvernului pe calea contenciosului administrativ la emiterea hotărârii de Guvern corespunzătoare, însă, în lipsa voinței Guvernului în acest sens, instanțele judecătorești nu pot ele însele să stabilească această dată. Totodată, Guvernul poate fi demis pe calea unui moțiuni de cenzură, expresie a controlului parlamentar, însă, în situația în care nu se investește noul Guvern, situația rămâne aceeași ca cea de dinainte de moțiunea de cenzură, Guvernul demis îndeplinind actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern [art. 110 alin. (4) din Constituție]. Prin urmare, problema nu se pune din perspectiva pârghiilor legale existente în sensul constrângerii unei autorități publice să emită actul de stabilire a datei alegerilor sau a pericolelor mai mult sau mai puțin imaginare, ci din perspectiva existenței unei obligații constituționale, ce ține de esența statului de drept, de a emite un astfel de act, indiferent de denumirea sau natura autorității publice în cauză.

129. Curtea subliniază faptul că invocarea în sprijinul obiecției de neconstituționalitate a unor eventualități de încălcare a legii sau de nerespectare a obligațiilor legale stabilite nu poate fi realizată nici măcar ipotetic. Astfel de supoziții/bănuieli/temeri nu se constituie în motive de neconstituționalitate apte să răstoarne prezumția de constituționalitate a normei juridice. Așadar, eventuale comportamente, acte sau fapte neconstituționale, care ar putea avea loc în viitor, nu pot fi valorizate în cadrul controlului de constituționalitate – mai ales că, în prezent, acestea nu se manifestă nici măcar prin intenții vizibile, exprimate, perceptibile. Punerea la îndoială a cooperării constituționale loiale a autorităților publice și a atașamentului acestora în sensul respectării Constituției este